

**Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії**

**Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej**

**Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza
w Częstochowie
Wydział Nauk Społecznych**

СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

**Матеріали X Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
(м. Луцьк, 15–16 травня 2025 р.)**

**Луцьк
2025**

Рекомендовано до друку Вченою радою географічного факультету
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 9 від 12 травня 2025 р.)

Рецензенти:

Нємець Л. М. – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

Матвійчук Л. Ю. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Луцького національного технічного університету

Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів : матеріали
С 90 Х Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції / за ред. Ю. М. Барського та В. Й. Лажніка, м. Луцьк, 15–16 травня 2025 р. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2025. 215 с.

ISBN 978-617-8279-53-0

У збірнику висвітлюються проблеми сучасної географічної та економічної науки, які були розглянуті на Х Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції. Розкриваються питання теорії та методології географічних досліджень, регіональних економічних студій, регіонального розвитку та просторового планування, освітніх технологій у географії та економіці, а також проблеми суспільно-географічних, природно-географічних, рекреаційно-туристських досліджень Волині та прилеглих територій.

Для широкого кола фахівців, які працюють у сфері географії, економіки, державного управління, освіти, рекреації та туризму, краєзнавства. Видання також буде корисним для вчителів, аспірантів та студентів, а також усіх, хто цікавиться проблемами регіональних досліджень.

ISBN 978-617-8279-53-0

© Волинський національний університет
імені Лесі Українки, 2025

© Колектив авторів, 2025

3. Географічні карти та картографічний метод дослідження (1 том – Географічні карти) (2 том – Картографічний метод дослідження) / Т. В. Дудун, С. В. Тітова // упоряд. С. В. Тітова. К., 2017. 150 с. 4. Методичні рекомендації «Робота з картою». URL: <https://naurok.com.ua/metodichni-rekomendaci-robota-z-kartoyu-462397.html> 5. Свір В., Остроух Н. Використання інтерактивних карт як новітній підхід в організації навчання з географії у сучасній школі. *The problems of continuous geographical education and cartography*. 2019. Вип. 29. С. 72–77.

УДК 378.147

Дубич Богдан, Потапова Алла

bogdandubuch19@gmail.com; potapova.alla@vnu.edu.ua

Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк

ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ УЧНЯМИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Актуальність проблеми. Активне впровадження штучного інтелекту (ШІ) в освітній процес відкриває нові можливості для персоналізації навчання, підвищення доступності знань та оптимізації роботи вчителя. Водночас використання ШІ учнями, зокрема в школі, часто виходить за межі педагогічного контролю та ставить під загрозу якість освітніх результатів. Відсутність нормативно-методичного регулювання, низький рівень цифрової грамотності учнів, а також ризики академічної недобросовісності створюють нагальну потребу в дослідженні цієї проблеми. В умовах швидкого технологічного розвитку особливо важливо сформулювати у школярів відповідальне ставлення до використання цифрових інструментів, зокрема на базі етичних та навчальних принципів.

Метою цього дослідження є виявлення основних проблем, пов'язаних із використанням штучного інтелекту учнями в шкільному середовищі та визначення напрямів педагогічної, нормативної й методичної підтримки, які сприятимуть безпечному та ефективному використанню ШІ в навчальному процесі.

Виклад матеріалу. У XXI ст. цифровізація дедалі активніше проникає в усі сфери життя, й освіта – не виняток. Особливо швидкими темпами в освітньому середовищі почали впроваджуватися інструменти на основі штучного інтелекту (ШІ), зокрема в умовах пандемії COVID-19 та після неї, коли навчання набуло гібридного й дистанційного характеру. Зараз учні все частіше звертаються до таких сервісів, як ChatGPT, Grammarly, You.com, DALL·E, Photomath, голосові асистенти, системи генерації зображень, чат-боти для створення творів або розв'язання математичних задач тощо. Усе це створює нові можливості, але водночас породжує й нові ризики.

З одного боку, технології на основі ШІ можуть підтримувати індивідуальну траєкторію навчання, надавати швидкий доступ до навчального контенту, спрощувати складну інформацію та навіть допомагати в поясненні незрозумілих тем. З іншого боку, використання ШІ учнями без належного педагогічного супроводу веде до низки системних проблем.

Однією з найнебезпечніших загроз є зниження мотивації до самостійного мислення та навчання. Учень, маючи доступ до ШІ, може легко отримати відповідь на завдання без зусиль і без глибокого осмислення матеріалу. Унаслідок цього формується залежність від технологій, що ускладнює розвиток навичок самонавчання, пошуку інформації та аргументованої позиції. Такий підхід підриває суть навчального процесу як розвитку особистісного інтелектуального потенціалу.

Іншою проблемою є низький рівень цифрової та інформаційної грамотності. Учні не завжди здатні оцінити достовірність, якість і доцільність інформації, яку їм надає ШІ. Вони часто сприймають відповіді як абсолютну істину, не критично осмислюючи її. Це, у свою чергу, може спричинити засвоєння помилкових знань, спотворене уявлення про навчальний матеріал і втрату здатності до перевірки фактів.

Невирішеною залишається й етична сторона використання ШІ. Учні часто копіюють тексти, створені системами штучного інтелекту, видаючи їх за власні. Це викликає запитання щодо академічної доброчесності, авторства та справедливого оцінювання. Крім того, такі практики можуть поступово розмивати поняття самостійної роботи, що є основою навчального процесу.

Особливе занепокоєння викликає відсутність чітких регламентів і нормативних документів щодо дозволеного та недопустимого використання ШІ у школі. Бракує інструкцій як для учнів, так і для вчителів. Це створює правову прогалину, яка ускладнює забезпечення чесного навчання та створює ризики витоку особистих даних при використанні зовнішніх ШІ-сервісів.

Для подолання цих проблем пропонуються такі заходи:

1. Розробка нормативних рекомендацій на рівні закладів освіти та Міністерства освіти і науки щодо допустимих форматів використання ШІ у навчанні.

2. Інтеграція цифрової та етичної грамотності у шкільну програму як обов'язковий компонент.

3. Використання ШІ у навчанні не як інструмент автоматизації виконання завдань, а як засіб розвитку креативності, критичного мислення, аналізу інформації.

4. Навчання вчителів у форматі курсів підвищення кваліфікації щодо можливостей, обмежень і педагогічного потенціалу ШІ.

Штучний інтелект може стати потужним інструментом підтримки навчального процесу. Проте без усвідомленого, педагогічно обґрунтованого та нормативно регламентованого підходу його використання може призвести до зниження якості освіти, розмиття етичних меж та втрати навичок самостійного мислення. Завдання педагогічної спільноти – не лише обмежити ризики, а й навчити дітей розумному, критичному й етичному використанню нових технологій.

Список використаних джерел: 1. Перспективи використання штучного інтелекту в шкільній освіті. URL: <https://naurok.com.ua/post/perspektivi-vikoristannya-shtuchnogo-intelektu-v-shkilniy-osviti> 2. Потенційні недоліки штучного інтелекту в освіті. URL: <https://prometheanworld.com.ua/potentsijni-nedoliky-shtuchnogo-intelektu-v-osviti/> 3. Штучний інтелект і освіта: нові виклики та приховані ризики. URL: <https://vseosvita.ua/c/news/post/106937>.

УДК 373.5:004.738.5:91

Кошляцький Дмитро, Ткачук Надія

Koshliatskyi.Dmytro2024@vnu.edu.ua; nadia.tkachuk4@gmail.com

Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк

КУРС ГЕОГРАФІЇ ЯК СКЛАДНИК ШКІЛЬНОЇ МЕДІАОСВІТИ

У вітчизняній освіті впровадження медіаосвіти здійснюється відповідно до положень «Концепції впровадження медіаосвіти в Україні» (2016). У цьому документі зазначено, що медіаосвіта є частиною освітнього процесу, яка спрямована на підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою

Джаман Ярослав	Народні доми – важливий ресурс і чинник розвитку етнічного туризму (на прикладі міста Чернівці)	158
Питуляк Мирослава, Питуляк Микола Похила Юрій, Поплавська Інна Ільїна Ольга	Рекреаційно-оздоровчі ліси Хустського ЛДГ: сучасний стан та використання	159
	Малі міста Тернопільської області як об'єкти туристичної активності	162
	Геопросторовий аналіз, типізація й можливості застосування озерних сапропелів Рівненської області у санаторно-курортному господарстві	165
Зінчук Борис, Новосад Оксана Єрко Ірина, Мельник Надія, Качаровський Роман, Яцуняк Віктор Гоц Тетяна, Потапова Алла Потапова Алла, Семенюк Роман	Туристсько-рекреаційний потенціал Ковельського району: ресурси, можливості, перспективи	169
	Музейні установи Ковельського району Волинської області як елементи індустрії гостинності	171
	Туристичний потенціал Львівської області	174
	Екотуризм як один із перспективних напрямів розвитку територіальних громад	178

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОНОМІЦІ

Маковецька Лариса, Назарук Назар	Географічні компетентності краєзнавчих досліджень транспортної системи у шкільному курсі географії	180
Мельник Іванна, Ткачук Надія Озюк Уляна, Ткачук Надія	Використання веб-сервісу Google Maps на уроках географії	182
	Можливості використання Liveworksheets на уроках географії в умовах дистанційного навчання	184
Ткачук Надія, Тарасюк Злата Ткачук Надія	Поняття гейміфікації в освітньому процесі з географії: сутність, цілі та основні принципи	186
	Теоретичні засади моделювання дистанційного уроку географії	187
Мандрик Ірина Мандрик Ірина, Мичка Ірина	Система підготовки вчителя географії в Польщі ...	189
	Особливості використання компетентнісно орієнтованих завдань у шкільному курсі географії	192
Кулик Катерина, Потапова Алла Яресько Анна, Ткачук Надія Мельничук Максим, Лажнік Володимир Дубич Богдан, Потапова Алла Кошляцький Дмитро, Ткачук Надія	Використання електронних ресурсів для перевірки знань учнів на уроках географії	193
	Використання інтерактивних методів при вивченні загальної географії у 6 класі	194
	Особливості використання картографічного складника в шкільному курсі географії	197
	Проблеми використання штучного інтелекту учнями у закладах загальної середньої освіти	199
	Курс географії як складник шкільної медіаосвіти	200